

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(повна назва підрозділу)

**КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ
ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ**

(повна назва кафедри)

Код РПНД 72077

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор із науково-педагогічної роботи

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА
INTRODUCTION TO LINGUISTICS

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

тип дисципліни _____ обов'язкова _____

мова викладання _____ українська _____

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства» скерована на підготовку фахівців галузі знань А Освіта, спеціальності А4 Середня освіта, освітньої програми «Середня освіта (Українська мова і література. Мова і література (англійська))».
« 6 » травня 2025 р. 17 с.

Розробник: Мікрюкова Катерина Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови, літератури та методики навчання.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант

Інна РОДІОНОВА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства» розглянуто на засіданні кафедри української мови, літератури та методики навчання
Протокол № 5 від « 6 » травня 2025 р.

В. о. завідувача кафедри

Лілія РУСКУЛІС

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства» розглянуто Навчально-методичною комісією філологічного факультету
Протокол № 5 від « 13 » травня 2025 р.

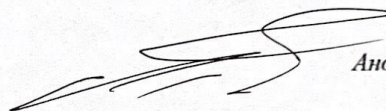
Голова

Лілія РУСКУЛІС

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Андрій ЛАБАРТКАВА

Робочу програму навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства» затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 5 від « 21 » травня 2025 р.

Голова НМР НУК

Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2025
© Мікрюкова К.О., 2025

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	4
<i>1. Опис навчальної дисципліни</i>	5
<i>2. Мета вивчення навчальної дисципліни</i>	6
<i>3. Передумови для вивчення дисципліни</i>	6
<i>4. Очікувані результати навчання</i>	6
<i>5. Програма навчальної дисципліни</i>	7
<i>6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування</i>	11
<i>7. Форми поточного та підсумкового контролю</i>	12
<i>8. Критерії оцінювання результатів навчання</i>	15
<i>9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна</i>	16
<i>10. Рекомендовані джерела інформації</i>	16

ВСТУП

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Вступ до мовознавства» відбувається вивчення закономірностей розвитку і функціонування мови в її багатоаспектних зв'язках із людиною, суспільством, історією, культурою з урахуванням методів дослідження та опису мови, а також здобутків лінгвістики за багато віків її розвитку. Засвоюються знання про знакову теорію мови; структуру мовної системи; чинники мовного розвитку; методи і прийоми вивчення й опису мов. Формуються вміння давати оцінку основним здобуткам та досягненням світового і вітчизняного мовознавства; характеризувати теоретичні положення лінгвістичних концепцій різних мовознавців; аналізувати сучасні теорії фонем, морфем, частин мови і речення; новітні тенденції у розв'язанні питань про співвідношення мови і мислення, мови і мовлення. Удосконалюються знання з фонологічного, лексичного, граматичного й проміжних рівнів мовної системи та з основних положень курсу, виходячи із сучасного стану мовознавчої науки.

Ключові слова: мовознавство, мова, мовлення, мислення, знакова система, мовна система, соціолінгвістика, методи лінгвістичних досліджень.

Summary

In the process of studying the discipline «Introduction to Linguistics» there is a study of patterns of development and functioning of language in its multifaceted relations with man, society, history, culture, taking into account research methods and description of language and also achievements of linguistics over many centuries of its development. Knowledge of the sign theory of language; structure of the language system; factors of language development; methods and techniques of learning and description of languages is acquired. The ability to evaluate the main achievements and achievements of world and domestic linguistics; to characterize the theoretical positions of linguistic concepts of different linguists; analyze modern theories of phonemes, morphemes, parts of speech and sentences; the latest trends in the solving issues about relationship between language and thinking, language and speech is formed. Knowledge of phonological, lexical, grammatical and intermediate levels of the language system and the main positions of the course are improved, based on the current state of linguistics.

Keywords: linguistics, language, speech, thinking, sign system, language system, sociolinguistics, methods of linguistic research.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань А Освіта	<i>Нормативна</i>	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність А4 Середня освіта, Освітня програма «Середня освіта (Українська мова і література. Мова і література (англійська))».	Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		1-й	1-й
Загальна кількість годин –150		Лекцій	
		30 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	8 год.
	Лабораторні		
	0 год.	0 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		90 год.	138 год.
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
		Вид контролю: залік	
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Вступ до мовознавства» полягає у формуванні низки компетентностей:

ЗК20. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК2. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.

ФК10. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

ФК11. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі, створювати та використовувати цифрові освітні ресурси.

ФК 25. Здатність до аналізу історичних змін у мовній системі; з'ясування закономірностей народної мови в багатогранності її діалектів і говірок; засвоєння комплексу лінгвістичних знань про сучасну українську мову як систему; узагальнення й систематизації стилістичної диференціації мови.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами до вивчення курсу «Вступ до мовознавства» є шкільний курс української мови; «Вступ до професії вчителя-філолога», в якому розглядається інформаційний обсяг дисциплін. Курс також тісно пов'язаний із дисциплінами «Академічна доброчесність та перспективи використання штучного інтелекту», який є міждисциплінарним.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких *програмних результатів навчання*:

РН16. Вільно спілкуватися державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять за спеціальністю; аргументовано висловлювати власні думки державною мовою.

РН18. Дотримуватися академічної доброчесності, вимог з охорони авторських прав під час використання та поширення електронних (цифрових) освітніх ресурсів.

ПРН1. Аудіювати й створювати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН3. Моделювати й аналізувати лінгвістичні одиниці в стандартних і нестандартних ситуаціях, здійснювати лінгвістичний аналіз тексту через взаємозв'язок мовних одиниць.

ПРН 4. Володіти сучасною українською літературною мовою, аналізуючи історичні особливості розвитку її фонетичної та граматичної систем і діалектні аспекти; характеризувати особливості функційних стилів; реагувати мовними засобами на соціокультурні запити.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні питання мовознавства.

Змістовий модуль 1. Будова мови. Класифікація мов. Системи письма і алфавіти.

Тема 1. «Вступ до мовознавства» як навчальна дисципліна

1. Предмет, завдання, основні поняття науки про мову.
2. Загальне та конкретне мовознавство.
3. Теоретичне та прикладне мовознавство.
4. Місце мовознавства в системі наук.
5. Зв'язок мовознавства із нелінгвістичними науками.
6. Методи мовознавства.

Література [11], стор.7-17; [14], стор.9-14; [17], стор.6-2.

Тема 2. Природа і сутність мови.

1. Будова мови.
2. Будова мовної системи.
3. Мова як система систем.
4. Взаємодія рівнів мовної системи. Основні типи відношень одиниць і рівнів мовної системи.
5. Мова і мислення. Типи мислення.
6. Мова і мовлення.

Література [11], стор.7-17; [12], стор.3-47.

Тема 3. Походження і розвиток мови.

1. Теорії походження мови.
2. Виникнення і походження конкретних мов.
3. Ознаки національної мови.
4. Функції зональних, регіональних і світових мов.
5. Територіальна і соціальна диференціація мови.
6. Штучні мови.
7. Мертві мови.
8. Типи мовних контактів.
9. Інтерференція мовних систем.

Література [11], стор. 39-57.

Тема 4. Мови світу, їх вивчення та генеалогічна класифікація

1. Принципи класифікації мов.
2. Типи класифікацій мов.
3. Ареальна класифікація мов.
4. Функціональна класифікація мов.
5. Генеалогічна класифікація мов.

Література [11], стор.39-101, 164-180, 321-332.

Тема 5. Типологічна класифікація мов.

1. Принципи типологічної класифікації мов.
2. Ізолятивні (кореневі) мови.
3. Аглютинативні мови.
4. Інкорпоративні (полісинтетичні) мови.
5. Флективні мови.
6. Інші спроби типологічної класифікації мов

Література [14], стор.15-19; [17], стор.27-56; [12], стор.106-132.

Тема 6. Системи письма.

1. Походження і основні етапи розвитку письма.
2. Піктографічне письмо.
3. Ідеографічне письмо.
4. Літерно-звукове письмо.
5. Традиційні системи письма.
6. Типи письма у сучасному світі.

Література [14], стор.15-19; [17], стор.27-56.

Тема 7. Графіка й алфавіт. Орфографія.

1. Графіка як розділ науки про мову.
2. Історія становлення української графіки.
3. Види фонетичних алфавітів.
4. Орфографія. Принципи орфографії.
5. Становлення української орфографії.
6. Транскрипція та транслітератція.

Література [12], стор.106-132.

Змістовий модуль 2. Підсистеми мови.

Тема 1. Звуки мови, їх вивчення і класифікація.

1. Фонетика як лінгвістична дисципліна.
2. Будова мовленнєвого апарату і творення мовних звуків.
3. Принципи класифікації звуків мовлення.
4. Класифікація голосних звуків.
5. Класифікація приголосних звуків.

Література [11], стор.102-163; [14], стор.19-21.

Тема 2. Фонетичні одиниці та засоби. Фонетичні процеси.

1. Одиниці фонетичного членування мови.
2. Взаємодія звуків у мовленнєвому потоці.
3. Позиційні і комбінаторні фонетичні зміни.
4. Поняття про фонему.
5. Фонологія.

Література [17], стор.67-76; [12], стор.48-60.

Тема 3. Лексико-семантична система мови. Історичні зміни словникового складу мови.

1. Слово та його значення. Лексико-семантичні категорії.
2. Епідигматичний аспект взаємозв'язку лексико-семантичних варіантів полісеманта.
3. Парадигматичні відношення лексем.
4. Системна організація лексичних груп.
5. Групи лексики за походженням.
6. Групи лексики за сферою вживання.
7. Групи лексики за емоційно-стилістичним забарвленням.
8. Історичні групи лексики.

Література [11], стор. 210-240, [14], стор.22-25; [17], стор.77-88; [12], стор.83-92.

Тема 4. Фразеологія та лексикографія.

1. Предмет і завдання фразеології.
2. Фразеологізми як лексикалізовані одиниці.
3. Структура лексико-семантичної системи.
4. Основні завдання лексикографії.

5. Типи словників: енциклопедичні і тлумачні; лінгвокраїнознавчі та термінологічні.
Література [11], стор. 241-261.

Тема 5. Граматика.

1. Рівневий склад граматичної будови мови.
2. Одиниці граматичної будови мови.
3. Словоформа, її структура і системна роль.
4. Граматична категорія.
5. Граматичне і лексичне значення.
6. Основні способи і засоби вираження граматичних значень слів.

Література [11], стор. 262-294. [9], стор. 31.

Тема 6. Частини мови.

1. Принципи розрізнення частин мови.
2. Самостійні частини мови.
3. Службові частини мови.
4. Національні особливості граматичних категорій основних частин мови.

Література [11], стор. 295-306; [14], стор.25-28; [15], стор.43-49; [12], стор.60-70.

Тема 7. Словосполучення і речення.

1. Словосполучення, його структура і категорії.
2. Речення, його структура і категорії.
3. Система синтаксичних одиниць.
4. Основні ознаки синтаксичних одиниць та їх порівняльна характеристика.
5. Види синтаксичних зв'язків.
6. Поняття синтагми.
7. Аспекти вивчення синтаксичних одиниць.

Література [11], стор.307-320; [14], стор.29-32; [15], стор.49-51; [12], стор.70-82.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Модуль 1. Загальні питання мовознавства.										
Змістовий модуль 1. Будова мови. Класифікація мов. Системи письма і алфавіти										
Тема 1. «Вступ до мовознавства» як навчальна дисципліна.	6	2	2	-	2	6	2	0	-	4
Тема 2. Природа, сутність, функції та будова мови.	9	2	2	-	5	9	0	2	-	7
Тема 3. Походження і розвиток мови.	9	2	2	-	5	9	0	0	-	9
Тема 4. Мови світу, їх вивчення та генеалогічна класифікація	9	2	2	-	5	9	0	2	-	7
Тема 5. Типологічна класифікація мов типологія.	9	2	2	-	5	9	0	0	-	9
Тема 6. Системи письма.	9	2	2	-	5	9	0	0	-	9
Тема 7. Графіка й алфавіт. Орфографія.	9	2	2	-	5	9	0	0	-	9
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	60	14	14	-	32	60	2	4	-	54
<i>Усього годин</i>	60	14	14	-	32	60	2	4	-	54
Змістовий модуль 2. Підсистеми мови										
Тема 1. Звуки мови, їх вивчення і класифікація.	10	2	2	-	6	10	2	0	-	8
Тема 2. Фонетичні одиниці та засоби. Фонетичні процеси.	8	2	2	-	4	8	0	2	-	6
Тема 3. Лексико-семантична система мови. Історичні зміни словникового складу мови.	24	4	4	-	16	24	0	2	-	22
Тема 4. Фразеологія та лексикографія.	12	2	2	-	8	12	0	0	-	12
Тема 5. Граматика.	12	2	2	-	8	12	0	0	-	12
Тема 6. Частини мови.	12	2	2	-	8	12	0	0	-	12
Тема 7. Словосполучення і речення	12	2	2	-	8	12	0	0	-	12
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	90	16	16	-	58	90	2	4	-	84
<i>Усього годин</i>	90	16	16	-	58	90	2	4	-	84
Усього годин	150	30	30	-	90	150	4	8	-	138

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	«Вступ до мовознавства» як навчальна дисципліна.	2	0
2.	Природа, сутність, функції та будова мови.	2	2
3.	Походження і розвиток мови.	2	0
4.	Мови світу, їх вивчення та генеалогічна класифікація	2	2
5.	Типологічна класифікація мов типологія.	2	0
6.	Системи письма.	2	0
7.	Графіка й алфавіт. Орфографія.	2	0
8.	Звуки мови, їх вивчення і класифікація.	2	0
9.	Фонетичні одиниці та засоби. Фонетичні процеси.	2	2
10.	Лексико-семантична система мови. Історичні зміни словникового складу мови.	4	2
11.	Фразеологія та лексикографія.	2	0
12.	Грамматика.	2	0
13.	Частини мови.	2	0
14.	Словосполучення і речення	2	0
	<i>Разом</i>	30	8

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять – *2-3 год. / 1 заняття*;
- виконання проєктних завдань – *3-5 год. / 1 проєкт*;
- підготовка до тестового контролю – *5 год. / 1 тест*;
- підготовка до підсумкового контролю – *15 год. / 1 захід*
- підготовка до колоквиуму – *10 год. / 1 захід*

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	30	12
2	Виконання проєктних завдань*	25	45
3	Підготовка до тестового контролю	10	20
4	Підготовка до підсумкового контролю	15	33
5	Підготовка до колоквиуму з письмовою роботою	10	10
	<i>Разом</i>	90	120

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

- 1) на лекційних заняттях:
 - метод усного викладу матеріалу;
 - проблемний виклад;
 - бесіда;
 - відеометод;
 - наочний метод;
 - інтерактивний метод.

- 2) на практичних заняттях:
- метод роботи з навчально- й науково-інформаційними джерелами;
 - метод вправ;
 - орфографічний і пунктуаційний розбір;
 - метод роботи з електронними носіями;
 - метод зіставлення;
 - навчальні дискусії;
 - проєкт.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (лише для студентів денної форми навчання);
- тестові роботи;
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- колоквиум.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, тест, проєкт, колоквиум) (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також підготовки дослідницьких матеріалів до колоквиуму.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на практичних заняттях	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
1,5	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 30 балів (15 відповідей по 2 бали).</i>	

Тестові роботи	Критерії оцінювання
----------------	---------------------

5	Студент надав 10 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 100 %.
4,5	Студент надав 9 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 90 %.
4	Студент надав 8 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 80 %.
3,5	Студент надав 7 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 70 %.
3	Студент надав 6 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 60 %.
2,5	Студент надав 5 правильних відповідей на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 50 %.
2	Студент надав 4 правильні відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 40 %.
1,5	Студент надав 3 правильні відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 30 %.
1	Студент надав 2 правильні відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 20 %.
0,5	Студент надав 1 правильну відповідь на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 10 %.
0	Студент не надав жодної правильної відповіді на 10 запропонованих питань у тестовій роботі, тобто 0 %.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 10 балів (2 роботи по 5 балів).</i>

Самостійна (проектна) робота	Критерії оцінювання
5	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою нових інформаційних технологій, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки до виконання завдання підходить творчо.
4	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.
3	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
2	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
1	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією. Оформлення не відповідає вимогам, що висуваються до даного виду робіт. Студент не орієнтується у змісті представленого матеріалу.
0	Студент не виконує роботи.

	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 35 балів (7 робіт по 5 балів).</i>
--	---

Контрольна робота	Критерії оцінювання
ДФН 15–13 ЗФН 37-30	Робота виконана без змістових помилок, теоретичні питання повністю розкрито, повно дефіновано лінгвістичну термінологію, творчо викладено концепції походження мови. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 12–10 ЗФН 29-22	Робота виконана без змістових помилок, теоретичні питання повністю розкрито, аргументовано концепції походження мови. Допущено незначні помилки при проведенні лінгвістичного аналізу мовних і мовленнєвих явищ. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 9–7 ЗФН 21-14	Робота виконана з окремими змістовими помилками, теоретичні питання розкрито частково, не в повній мірі аргументовано концепції походження мови. Допущено незначні помилки при проведенні лінгвістичного аналізу мовних і мовленнєвих явищ. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 6–4 ЗФН 13-6	Робота виконана з численними змістовими помилками, теоретичні питання розкрито частково, не в повній мірі аргументовано концепції походження мови. Допущено значні помилки при проведенні лінгвістичного аналізу мовних і мовленнєвих явищ. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 3–1 ЗФН 5-1	Робота виконана з численними змістовими помилками, теоретичні питання розкриті на 75%, концепції походження мови аргументовано неточно. Допущено значні помилки при проведенні лінгвістичного аналізу мовних і мовленнєвих явищ. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 15 балів / 37 балів для ЗФН.</i>

Колоквіум із письмовою роботою (дослідженням)	Критерії оцінювання
ДФН 10	Студент ретельно проводить аналітичний огляд літератури, самостійно організовує експеримент, правильно здійснює обробку його результатів, робить логічні та аргументовані висновки, вказує на перспективи їхнього застосування рішення в подальшій практичній діяльності, а також правильно із мовного й технічного поглядів оформлює думки у вигляді письмової роботи.
ДФН 9–7	Студент ретельно проводить аналітичний огляд літератури, самостійно організовує експеримент, правильно здійснює обробку його результатів, робить логічні висновки, проте без додаткової аргументації та вказівки на перспективи подальших досліджень, а також правильно із мовного погляду оформлює думки у вигляді письмової роботи. Допускається незначна кількість технічних огріхів.
ДФН 6–4	Студент поверхнево чи з певними неточностями проводить аналітичний огляд літератури, виявляє труднощі під час організації експерименту, проте правильно здійснює обробку його результатів, робить висновки, проте без додаткової аргументації та вказівки на перспективи подальших досліджень, а також правильно із мовного погляду оформлює думки у вигляді письмової роботи. Допускається незначна кількість технічних огріхів.

ДФН 3–2	Студент поверхнево чи з певними неточностями проводить аналітичний огляд літератури, виявляє труднощі та допускається грубих помилок під час організації експерименту, помилково оброблює його результати, робить висновки без додаткової аргументації та вказівки на перспективи подальших досліджень. Допускається незначна кількість мовних і технічних огріхів під час оформлення тексту письмової роботи.
ДФН 1	Студент проводить аналітичний огляд літератури, експеримент та здійснює обробку його результатів із подальшим оформленням у вигляді письмової роботи з допомоги викладача
0	Студент не підготував дослідження або надав на перевірку викладачеві роботу не власного авторства.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 10 балів.</i>

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Практичні заняття	15x2 бали = 30 балів	4x2 бали = 8 балів
Самостійна (проектна) робота	7x5 балів = 35 балів	7x5 балів = 35 балів
Колоквіум із письмовою роботою	1x10 балів = 10 балів	1x10 балів = 10 балів
Тестування	2x5 балів = 10 балів	2x5 балів = 10 балів
Контрольна (письмова) робота	1x15 балів = 15 балів	1x37 балів = 37 балів
Всього	100	100

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	T1	Відповідь на практичному занятті	2		
	T2	Відповідь на практичному занятті	2	Відповідь на практичному занятті	2
	T3	Відповідь на практичному занятті	2		
		Проект	5	Проект	5
	T4	Відповідь на практичному занятті	2	Відповідь на практичному занятті	2
	T5	Відповідь на практичному занятті	2		
		Проект	5	Проект	5
	T6	Відповідь на практичному занятті	2		
	T7	Відповідь на практичному занятті	2		
Проект		5	Проект	5	
ПМК	Тест	5	Тест	5	
ЗМ 2	T1	Відповідь на практичному занятті	2		
	T2	Відповідь на практичному занятті	2	Відповідь на практичному занятті	2
		Проект	5	Проект	5
	T3	Відповідь на практичному занятті 2*2	4	Відповідь на практичному занятті	2

	T4	Відповідь на практичному занятті	2		
	T5	Відповідь на практичному занятті	2		
		Проект	5	Проект	5
	T6	Відповідь на практичному занятті	2		
		Проект	5	Проект	5
	T7	Відповідь на практичному занятті	2		
		Проект	5	Проект	5
	ПМК	Тест	5	Тест	5
Колоквіум			10	Колоквіум	10
Контрольна робота			15	Контрольна робота	37
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужить друковано-роздатковий матеріал у вигляді ілюстративних таблиць, опорних схем, або довідковий матеріал (словники, енциклопедії), який доступний в Інтернеті.

Усі матеріали, необхідні студентам для виконання навчальної роботи, розміщено в окремій папці на хмарному диску, до якого усі студенти можуть мати доступ протягом семестру.

На лекційних заняттях застосовуються презентаційні матеріали, навчальні відеоматеріали, а також друковані матеріали у вигляді опорних конспектів за темами, системних таблиць і схем.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації Основна література

1. Бевзенко С. П. Вступ до мовознавства: короткий нарис навч. посіб. Київ: Вища школа, 2006. 143 с.
2. Білецький А. О. Про мову і мовознавство: навч. посіб. для студентів філ. спец. вищ. навч. закладів. К.: «АртЕк», 1996. 224 с.
3. Войцева О. А. Загальне мовознавство: навч.-метод. посіб. Одеса: Одес. нац. ун-, 2022. 132 с.
4. Дорошенко С. І. Загальне мовознавство: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Центр навч. літ-ри, 2006. 283 с.
5. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії. Донецьк: ДонНУ, 2007. 219 с.
6. Зеленько А.С. Загальне мовознавство: навч. посіб. К.: Знання, 2010. 380 с.
7. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства: підруч. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 336с.
8. Кириченко Г. С. Нариси загального мовознавства: навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.: у 2 ч. / за ред. А. П. Супрун. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008. Ч. II: Основні етапи розвитку науки про мову. 2008. 224 с.
9. Кійко Ю.С., Агапій А.П., Мельник Ю.Й. Вступ до мовознавства: практикум. Чернівці: Чернівецький ун-т, 2021. 176 с.
10. Комарова З. І. Загальне мовознавство [навч. посіб. для студ. денн. і заочн. форм навч. ф-ту укр.]. Умань: ФОП Жовтий, 2015. 100 с.
11. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: підруч. Київ: ВЦ «Академія», 2005. 463 с.
12. Китарова Н.К. Загальне мовознавство: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Дніпродзержинськ: Дніпродзержинський державний технічний університет,

2009. 144 с.

13. Левицький А.Е., Сингаївська А.В., Славова Л.Л. Вступ до мовознавства: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 104 с.
14. Мікрюкова К.О. Загальне мовознавство: навч.-метод. посіб. Миколаїв, 2024. 86 с.
15. Монжалей Т. К. Вступ до мовознавства: навч. посіб. Рекомен. МОНУ для студентів ВНЗ. Суми: Університетська книга, 2011. 182 с.
16. Приймачок О. І. Вступ до загального і слов'янського мовознавства: навч. посіб. для практичних занять. Луцьк : ФОП Іванюк В.П., 2021. 60 с.
17. Ревуцька С. К., Удовіченко Г. М., Зінченко В. М. Курс лекцій з дисципліни «Загальне мовознавство», ступінь магістр. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2023. 153 с.

Допоміжна література

18. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: підруч. для студентів філологічних факультетів вузів. Київ: Либідь, 1993. 368 с.
19. Глущенко В. А. Порівняльно-історичний метод в українському мовознавстві: Харківська лінгвістична школа: навч. посіб. для здобувачів філологічних факультетів. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2017. 116 с.
20. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія [за ред. К. Г. Городенської]. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
21. Мікрюкова К.О. Системність лексичного шару мови. *Scientific Journal of Polonia University*. 2023. № 4. Czestochowa 2023. С.67-72.
22. Мінчак Г.Б. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови в таблицях і схемах: [навч. посібник]. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2023. 131 с.
23. Пискач О. Д., Гоца Е.Д. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія: навч.-метод. посіб. для студентів І курсу українського відділення філологічного факультету. Ужгород, 2022. 116 с.
24. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2010. 711 с.
25. Семчинський С. В. Загальне мовознавство: підруч. для вузів. К.: ОКО, 1996. 413 с.

Інформаційні ресурси

1. Словники України online. URL.: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
2. Український лінгвістичний портал. . URL.: <https://www.ulif.org.ua/>
3. Сайт Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України. URL: <http://www.inmo.org.ua/library.html>.
4. Сайт Інституту української мови НАН України. URL: <http://www.nas.gov.ua>
5. Українська мова. Енциклопедія. URL <http://litopys.org.ua/ukrmovalum.htm>